

(Vervolg van pag. 1.)

eten doet men spelletjes en wordt er gedanst. Zo gaat 't door tot in de vroege ochtend.

Ook voor Canadezen van Italiaanse afkomst, of ze nu uit Noord- of uit Zuid-Italië komen, leven de familietradities nog zeer sterk. Families uit het Zuiden houden hun feestmaal op 24 december, terwijl immigranten uit Noord-Italië tot eerste Kerstdag wachten. Daar de dag vóór Kerstmis volgens traditie een vastendag is, komt er geen vlees op tafel, doch inplaats daarvan vis en in 't bijzonder paling. Evenals de families van Franse afkomst gaat iedereen naar de middernachtsmis, maar er is géén "Réveillon", want dat is iets typisch-Frans. De kinderen krijgen geen cadeautjes met Kerstmis, maar op 6 januari: Driekoningen. In overeenstemming met de Italiaanse legende worden de geschenken niet gebracht door de Wijzen uit het Oosten, Father Christmas of Santa Claus, maar door een oude vrouw met een zak op haar rug. Stoute kinderen krijgen als 'geschenk' een stuk steenkool!

Families van Duitse afstamming vieren Kerstmis door een bezoek aan de groot-

ge wijze als hier te lande. Meestal houdt men vast aan de oude traditie van het geven van geschenken door St. Nicolaas, op 5 of 6 december. Ook bij families die uit Polen en de Oekraïne stammen, brengt Santa Claus op 6 december cadeaus.

Volgens Poolse traditie mag de Kerstmaaltijd niet beginnen vóórdat des avonds de eerste ster aan de hemel zichtbaar is. De hele familie zit dan rond de tafel en eet ongedesemd brood, dat door een priester gezegend is. Eén plaats aan tafel wordt vrijgehouden voor een eventueel onverwachts opduikende vermoeide reiziger. Hun Kerstdiner bestaat uit 12 gangen, naar analogie van de twaalf apostelen. Borsjtsj, een soep van rode bieten en zure room, wordt als eerste gerecht opgediend. Dit wordt gevolgd door vis in gelei en "pirogi" (aardappel en kaas- of kool-kroketten). Er wordt geen vlees gegeten. Gebak en diverse andere zoetigheden voltooien het maal.

De viering van het Kerstfeest door Canadezen die uit de Oekraïne stammen, is ongeveer gelijk aan die van de Polen, maar zij valt twee weken later, daar de Juliaanse kalender hun Kerstmis op 6 januari dateert.

Kerstliederen. Deze traditie gaat, naar men zegt, terug tot de rondtrekkende minstrelen in de Middeleeuwen. Ook in sommige Europese landen, b.v. Engeland, kent men deze rondtrekkende groepen kinderen. Daar Newfoundland meer geïsoleerd is dan de andere Canadese provincies, heeft het de Europese gebruiken beter kunnen bewaren. Veel bewoners van Newfoundland stammen uit Groot Brittannië en hun tradities herinneren nog sterk aan die in het moederland.

Het is wel bekend, dat de Engelsen met Kerstmis — evenals de Amerikanen — kalkoen eten en dat hun nagerecht een plumpudding is, die al weken vóór het feest moet worden gemaakt. Minder bekend is, dat ieder lid van het gezin moet helpen bij het roeren en kneden van het deeg, om zeker te zijn van voorspoed en geluk. In de pudding worden vaak een ring, een vingerhoed en een geldstuk meegekookt. Wie in zijn of haar portie de ring vindt, zal volgens de overlevering binnen het jaar trouwen, de vingerhoed betekent nog een jaar vrijgezellenleven, en wie het geldstuk aantreft, zal méér geld krijgen.

Van Newfoundland bijna vijfduizend kilometer naar het Westen, aan de andere kant van het geweldige continent dat Canada heet, in de zeeën rond Vancouver en Victoria (Brits-Columbia), varen in het begin van december des avonds verlichte schepen met zangkoren van schoolkinderen. Zij kondigen het naderende Kerstfeest aan en brengen geschenkpakjes naar de bewoners van de eilanden in het enorme zeebekken tussen deze steden.

Voor de afstammelingen van Zweedse immigranten is Kerstmis vooral een feest van het licht: een Kerstfeest zonder veel kaarsen is voor hen eenvoudig ondenkbaar. Er zitten kaarsen aan de kerstboom en op de vier advents-zondagen staan er kaarsen voor de vensters te branden, maar vooral karakteristiek voor het Zweedse Kerstfeest is LUCIA, de koningin van het licht, met haar kroon van brandende kaarsen. Lucia-dag valt op 13 december en is volgens traditie een feestdag om het einde te markeren van het inmaakseizoen van worsten en andere levensmiddelen. Tegenwoordig wordt St. Lucia voorgesteld door een jonge vrouw in een witte japon met een kaarsenkroon en groene takken op het hoofd. Zij biedt de gasten Aquavit, koffie en "lussekatter" (gebak) aan.

Maar hoe verschillend de gebruiken, tradities en rituelen van het Canadese Kerstfeest ook mogen zijn, altijd is er die sfeer van blijdschap en feestelijkheid, waarbij de materiële geneugten allerm minst op de laatste plaats komen. En altijd zijn er ook de twinkellende, stralende lichtjes van kaarsen, die alle mensen een "Vrede op aarde" toeroepen.

Kinderen voor een kerstetalage
(foto Richard Vroom)

moeders, indien die nog leven. Daar staat dan een rijkversierde boom met lekkers en geschenken voor de kinderen en kleinkinderen. Hoofdgerecht van het kerstmaal is gans, eend of wild zwijn, opgediend met Sauerkraut en aardappelknöedels. Schwarzwälder Torte, rozijnenbrood en Lebkuchen worden als dessert gegeven. Canadezen van Nederlandse afkomst vieren het Kerstfeest op dezelfde rusti-

De origineelste Kerstviering in Canada is die in Newfoundland aan de Oostkust. Natuurlijk heeft men ook daar de traditionele kerstboom en de middernachtsmis, maar bovendien lopen er verklede kinderen, soms met maskers op, van huis tot huis en door bejaarden- en ziekenhuizen. Ze maken muziek en zingen